

KAKO POKRENUTI OSTAVINSKI POSTUPAK ?

OSTAVINSKI POSTUPAK Izvod iz Zakona o nasljeđivanju FBiH
SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BiH Broj 80 -1. 10. 2014.

A. OPSTE ODREDBE

Predmet ostavinskog postupka Član 198.

U ostavinskom postupku utvrđuje se ko su ostaviteljevi nasljednici, što čini ostavinu, te koja još prava u pogledu ostavine pripadaju nasljednicima, legatarima i drugim osobama.

Vanparnični postupak Član 199.

Ostavinski postupak je vanparnični postupak.

Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, u ostavinskom postupku na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje vanparnični i parnični postupak.

Nadležnost za provođenje ostavinskog postupka Član 200.

Ostavinski postupak se u prvom stepenu provodi pred općinskim sudom u Federaciji, odnosno pred notarom kao povjerenikom suda.

U općinskom sudu ostavinski postupak provodi sudija pojedinac.

Sud će povjeriti notarom provođenje ostavinskog postupka i dostaviti mu spis bez odgađanja u skladu sa odredbama člana 261. ZN FBiH.

Kada notar provodi radnje u ostavinskom postupku kao povjerenik suda ovlašten je, kao i sudija općinskog suda, poduzimati sve radnje u postupku i donositi sve odluke, osim odluka za koje je ovim zakonom drukčije propisano.

Mjesna nadležnost Član 201.

Za ostavinski postupak mjesno je nadležan sud na čijem je području ostavitelj u vrijeme smrti imao prebivalište (ostavinski sud).

Ako ostavitelj u vrijeme smrti nije imao prebivalište u Federaciji, za ostavinski postupak mjesno je nadležan sud na čijem je području ostavitelj u to vrijeme imao boravište, ukoliko ovim zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Ako ostavitelj u vrijeme smrti nije imao ni prebivalište ni boravište u Federaciji, mjesno je nadležan ostavinski sud u Federaciji na čijem se području nalazi ostavina ili pretežni dio njegove ostavine.

Ako se nijedan dio ostavine ne nalazi u Federaciji, mjesno je nadležan sud prema mjestu gdje je ostavitelj upisan u knjigu državljana.

Privremene mjere za osiguranje ostavine može pored ostavinskog suda narediti i sud na čijem je području ostavitelj umro te sud na čijem se području nalazi ostaviteljeva imovina.

Zabrana sporazuma o nadležnosti Član 202.

Stranke ne mogu sporazumno mijenjati nadležnost suda u ostavinskom postupku.

Stranke Član 203.

Strankom se u smislu ZN FBiH smatraju nasljednici i legatari kao i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine.

Opšta pravila postupanja Član 204.

Tokom cijelog postupka sud će paziti da prava stranaka budu što prije utvrđena i osigurana.

Sud je dužan naročito paziti da se zaštite i ostvare prava osoba koje se zbog maloljetnosti, duševne bolesti ili drugih okolnosti nisu sposobne brinuti o svojim pravima i interesima.

U ostavinskom postupku javnost je isključena.

Dokazi Član 205.

Sud donosi odluku na osnovu rezultata cjelokupne rasprave.

Sud je ovlašten utvrđivati činjenice koje stranke u postupku nisu iznijele, te izvesti i dokaze koje one nisu predložile, ako ocijeni da su te činjenice i ti dokazi važni za odlučivanje u skladu sa ZN FBiH.

Odluka se može zasnivati i na dokazima koji nisu izvedeni pred sudom koji donosi odluku.

Radnje u postupku Član 206.

Sudija sa zapisničarom prima izjave o odricanju od naslijeđa.

Zapisnici i bilješke Član 207.

O radnjama poduzetim u postupku po pravilu se sastavlja zapisnik.

O manje važnim izjavama stranaka i obavijestima koje sud prikuplja može se umjesto zapisnika staviti samo bilješka na spisu.

Zapisnik potpisuju stranke ako su prisustvovala radnji u postupku, sudija koji je sastavio zapisnik te zapisničar.

Bilješku na spisu potpisuje osoba koja ju je sastavila.

Odluke Član 208.

Odluke se u postupku donose u obliku rješenja.

Rješenja protiv kojih je dopušten prigovor, odnosno žalba i rješenja drugostepenog suda moraju biti obrazložena.

Prigovor protiv rješenja Član 209.

Protiv rješenja koje je kao povjerenik suda u ostavinskom postupku donio notar dopušten je prigovor u roku osam dana od dana dostavljanja rješenja strankama.

U pogledu ovog prigovora, ako zakonom nije drukčije određeno, na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje žalba u parničnom i vanparničnom postupku.

Postupak povodom prigovora Član 210.

Prigovor se dostavlja notaru koji ga je dužan bez odgađanja zajedno sa spisom dostaviti nadležnom općinskom sudu.

O prigovoru odlučuje sudija pojedinac.

Odluke suda o prigovoru protiv rješenja notara Član 211.

Nepravovremene, nepotpune ili nedopuštene prigovore sud će odbaciti.

Odlučujući o prigovoru protiv rješenja koji je donio notar, sud može u cijelosti ili djelomično rješenje održati na snazi ili ga ukinuti.

Kada sud ukine rješenje ili ga djelomično održi na snazi, sam će odlučiti o ukinutom dijelu rješenja.

Protiv rješenja suda kojim je rješenje notara u cijelosti ili djelomično ukinuto nije dopuštena posebna žalba. U to slučaju, sud će provesti radnje koje ocijeni potrebnim.

Rješenje o prigovoru dostavit će se strankama i notaru.

Žalba protiv rješenja Član 212.

Protiv rješenja prvostepenog suda dopuštena je žalba, ako ZN FBiH nije drukčije odredio. Žalba se podnosi u roku 15 dana od dostavljanja prvostepenog rješenja.

Postupak po žalbi Član 213.

Žalba se podnosi prvostepenom sudu koji može u povodu pravovremeno podnesene žalbe sam novim rješenjem preinačiti pobijano rješenje, ako se time ne povređuju prava drugih osoba zasnovana na tom rješenju.

Ako prvostepeni sud ne preinači svoje rješenje, dostavit će žalbu drugostepenom sudu, bez obzira na to je li žalba podnesena u roku koji zakon određuje.

Drugostepeni sud rješava, po pravilu, samo o žalbama koje su pravovremeno podnesene, ali može uzeti u obzir i žalbu koja je nepravovremeno podnesena ako se time ne povređuju prava drugih osoba koja se zasnivaju na pobijanom rješenju.

Ako je protiv rješenja dopuštena posebna žalba sud će, ako ne postupi prema gore navedenom, prijepis spisa sa žalbom dostaviti drugostepenom sudu. Ne čekajući odluku drugostepenog suda, prvostepeni sud poduzimat će one radnje koje je ovlašten poduzimati u ostavinskom postupku, nezavisno od ishoda žalbenog postupka, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Vanredni pravni lijekovi Član 214.

U ostavinskom postupku nisu dopušteni vanredni pravni lijekovi.

Troškovi postupka Član 215.

Svaka stranka snosi troškove koje je imala tokom ili u povodu postupka.

Ako je bilo zajedničkih troškova, sud će odrediti u kojem će razmjeru stranke snositi te troškove.

Na prijedlog jedne stranke sud može odlučiti da joj druga stranka nadoknadi troškove koje joj je prouzrokovala očito nesavjesnim postupkom.

B. PRETHODNE RADNJE

1. Smrtovnica (sastavljanje smrtovnice) Član 216.

Kad neka osoba umre ili bude proglašena umrlom matičar nadležan za upis činjenice smrti u matičnu knjigu umrlih sastavit će smrtovnicu i obavezno je dostaviti sudu u roku 15 dana po izvršenom upisu.

Smrtovnica se sastavlja na osnovu podataka iz matične knjige umrlih, podataka dobivenih od srodnika umrlog, od osoba s kojima je umrli živio, te od drugih osoba koje ih mogu pružiti.

Ako matičar nije u mogućnosti pribaviti podatke za sastavljanje smrtovnice, dostavit će smrtovnicu samo s onim podacima kojima raspolaže (u daljnjem tekstu: nepotpuna smrtovnica), navodeći razloge zbog kojih nije mogao sastaviti potpunu smrtovnicu i ukazujući na podatke koji bi mogli poslužiti ostavinskom sudu za pronalaženje nasljednika i imovine umrlog.

Ako je ostavinskom sudu predana nepotpuna smrtovnica ili samo izvod iz matične knjige umrlih, on će na zapisnik u ostavinskoj raspravi utvrditi sve podatke koje treba sadržavati smrtovnica.

Smrtovnica se sastavlja i u slučaju kada umrli nije ostavio imovinu.

Smrtovnica ima dokaznu snagu javne isprave samo u pogledu podataka koji su preuzeti iz matične knjige umrlih.

Sadržaj smrtovnice Član 217.

(1) U smrtovnicu se unose:

- 1) prezime i ime ostavitelja, po mogućnosti jedinstveni matični broj građanina, ime jednog od njegovih roditelja, ostaviteljevo zanimanje, datum rođenja i državljanstvo, a za ostavitelja koji je bio u braku i prezime koje je imao prije sklapanja braka,
- 2) dan, mjesec i godina, mjesto i, po mogućnosti, sat smrti,
- 3) mjesto u kojemu je ostavitelj imao prebivalište, odnosno boravište.

(2) U smrtovnici treba, ako je to moguće, navesti:

- 1) prezime i ime, datum rođenja, zanimanje, prebivalište, odnosno boravište ostaviteljevog bračnog, odnosno vanbračnog partnera i bračne, vanbračne i usvojene djece,

- 2) prezime i ime, datum rođenja i prebivalište, odnosno boravište ostalih srodnika koji bi mogli biti pozvani na nasljedstvo na osnovu zakona, kao i osobe koje su pozvane na nasljedstvo na osnovu testamenta,
- 3) mjesto gdje se nalazi imovina koju je ostavio ostavitelj, ima li imovine za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, ima li gotovog novca, vrijednosnih papira, dragocjenosti, štednih knjižica ili kakvih drugih važnih isprava, da li je ostavitelj ostavio dugova i koliko, je li ostavio pisani testament ili zaključio ugovor o nasljeđivanju ili ugovor o doživotnom uzdržavanju ili ugovor o ustupanju i raspodjeli imovine za života i gdje se oni nalaze, a ako je ostavitelj napravio usmeni testament onda prezime i ime, zanimanje i boravište svjedoka pred kojima je usmeni testament napravljen,
- 4) očekuje li se rođenje ostaviteljeva djeteta i imaju li njegova djeca ili bračni partner staratelja,
- 5) datum i mjesto smrti bračnog partnera ili ostaviteljeva djeteta ili koje druge osobe koja bi mogla biti pozvana na nasljedstvo, a koja je umrla prije ostavitelja.

2. Popis ostaviteljeve imovine Vrijeme obavljanja popisa Član 218.

Popis ostaviteljeve imovine obaviti će se po odluci ostavinskog suda kada se ne zna postoje li nasljednici ili gdje borave, kada su nasljednici osobe koje zbog maloljetne, duševne bolesti ili drugih okolnosti ne mogu same voditi brigu o svojim pravima i interesima, ili u drugim opravdanim slučajevima.

Sud će popis narediti i na zahtjev ostaviteljevih nasljednika, legatara ili povjerenika.

Ako to zahtijevaju posebne okolnosti u kojima je ostavitelj umro, a naročito ako prijete opasnost da bi dio ostavine mogao biti otuđen ili izgubljen, policijski službenici koji u tim okolnostima ureduju, prilikom svog uredovanja, ako je to moguće, popisat će ostaviteljeve stvari, po potrebi zapečatiti prostorije u kojima se stvari nalaze i popis dostaviti matičaru nadležnom za upis činjenice smrti. Matičar će primljeni popis dostaviti ostavinskom sudu koji vodi ostavinski postupak.

Sadržaj popisa Član 219.

Popis će obuhvatiti sve nepokretne i pokretne stvari koje su bile u ostaviteljevom neposrednom posjedu u času njegove smrti.

Popis će obuhvatiti i drugo što je pripadalo ostavitelju, a nalazi se kod druge osobe, uz naznaku kod koga se nalazi i po kojem osnovu, kao i ono što je ostavitelj posjedovao, a za što se tvrdi da nije njegovo vlasništvo.

U popisu imovine zabilježiti će se ostaviteljeva potraživanja, a i dugovi, te posebno neplaćeni porezi, doprinosi i druga javna davanja.

Način popisivanja Član 220.

Pokretne stvari popisuju se po vrsti, rodu, broju, mjeri i težini ili pojedinačno.

Nekretnine se popisuju pojedinačno s naznakom mjesta gdje se nalaze, kulture zemljišta, te zemljišnoknjižnih podataka ako su poznati. **Obavljanje popisa Član 221. i 222.**

Popis će obaviti sudski službenik ili notar kojeg odredi sudija koji vodi sudski postupak.

Popis se obavlja u prisustvu dvije punoljetne osobe, a kada je to potrebno, i uz učestvovanje vještaka. Popisu može prisustvovati i svaka zainteresirana osoba. Postupak sa stvarima za koje postoje posebni propisi

Kada se prilikom popisivanja ili inače u ostavini pronađu stvari za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi s njima će se nakon obavljenog popisa postupiti po tim propisima.

3. Osiguranje ostavine Predaja na čuvanje Član 223.

Ako se ustanovi da nijedan od prisutnih nasljednika nije sposoban upravljati ostavinom ili nečim iz njenog sastava, a nema zakonskog zastupnika, ili ako su nasljednici nepoznati ili odsutni ili kada druge okolnosti nalažu naročit oprez, policijski službenik ili druga osoba koja ureduje u ime vlasti predat će u hitnim slučajevima te stvari na čuvanje pouzdanoj osobi i o tome odmah obavijestiti sud na čijem se području te stvari nalaze, koji može tu mjeru izmijeniti ili ukinuti.

Gotov novac, vrijednosne papire, dragocjenosti, štedne knjižice i druge važne isprave treba predati na čuvanje sudu ili notar na čijem se području nađe ta imovina.

Ko primi na čuvanje gotov novac, vrijednosne papire, dragocjenosti, štedne knjižice i druge važne isprave, dužan je o tome izdati potvrdu koju će sudu na čijem se području te stvari nalaze predati onaj ko ih je dao na čuvanje.

Sud će obavijestiti ostavinski sud o svim mjerama poduzetim za osiguranje ostavine.

Postavljanje privremenog staratelja ostavine Član 224.

Privremenog staratelja ostavine postavlja ostavinski sud.

Prije postavljanja privremenog staratelja sud će, po mogućnosti, zatražiti mišljenje u pogledu staratelja od osoba koje su vjerovatno pozvane na nasljedstvo.

Pečaćenje Član 225.

Ako ocijeni da je to potrebno, sud može odrediti da se prostorije u kojima se nalaze stvari iz sastava ostavine zapečate, te će odrediti osobu koju će obavezati da bez odgađanja prijavi svako oštećenje pečata nadležnoj policijskoj upravi i sudu.

Dopuštenje za skidanje pečata može dati samo ostavinski sud, odnosno notar kao povjerenik suda.

Privremene mjere Član 226.

Prije pokretanja ostavinskog postupka i tokom njega, sve dok postupak ne bude pravosnažno okončan, sud će, na zahtjev stranke radi osiguranja stvari i prava iz ostavine, odrediti privremene mjere predviđene zakonom kojim se uređuje izvršni postupak, ako stranka učini vjerovatnim opasnost da bi se bez takve mjere promijenilo postojeće stanje ili ako učini vjerovatnim da je mjera potrebna da bi se spriječilo nasilje ili nastanak nenadoknadive štete koja prijeti.

C. POKRETANJE OSTAVINSKOG POSTUPKA

Pokretanje postupka Član 227.

Ostavinski postupak pokreće se po službenoj dužnosti u roku 30 dana kad sud primi smrtovnicu ili izvod iz matične knjige umrlih, odnosno s njima izjednačenu ispravu.

Sud, odnosno notar koji kao povjerenik suda vodi ostavinski postupak dužan je odmah nakon što se pokrene ostavinski postupak pribaviti dokaz o činjenicama iz Registra u skladu sa odredbama člana 124. ZN FBiH.

Ispitivanje nadležnosti Član 228.

Nakon što primi smrtovnicu ili izvod iz matične knjige umrlih, sud će ispitati je li nadležan za ostavinski postupak, pa ako ustanovi da nije nadležan, dostavit će predmet nadležnom sudu. Ako sud ustanovi da je za ostavinski postupak nadležan inozemni organ, rješenjem će se oglasiti nenadležnim i obustaviti postupak.

Mjere ostavinskog suda za osiguranje ostavine Član 229.

Mjere za osiguranje ostavine može ostavinski sud odrediti tokom cijelog ostavinskog postupka.

Ostavinski sud može tokom ostavinskog postupka mijenjati i ukidati mjere osiguranja ostavine koje je odredio on sam ili neki drugi sud ili organ vlasti.

Mjere za osiguranje, a i njihove promjene i ukidanja određuje ostavinski sud na zahtjev stranke, a i po službenoj dužnosti.

Pozivanje izvršitelja testamenta Član 230.

Ako je ostavitelj postavio izvršitelja testamenta, sud će mu to priopćiti i pozvati ga da se u određenom roku izjasni prima li se te dužnosti.

Staratelj nerođenog djeteta Član 231.

Ako se očekuje rođenje djeteta koje bi bilo pozvano na nasljedstvo, ostavinski sud će o tome obavijestiti organ nadležan za poslove starateljstva.

Ako organ nadležan za poslove starateljstva drukčije ne odredi, o pravima još nerođenog djeteta brinut će se jedan od njegovih roditelja.

Postupak kad nema imovine ili kad ima samo pokretne imovine Član 232.

Ako prema podacima kojima sud raspolaže umrli nije ostavio imovinu, ostavinski će sud rješenjem odlučiti da se ne provodi ostavinska rasprava.

Isto će tako sud postupiti i u slučaju ako je ostavitelj ostavio samo pokretnine i s njima izjednačena prava, a nijedna od osoba pozvanih na nasljedstvo ne zahtijeva da se provede ostavinski postupak.

Kada sud odluči da ne provodi ostavinski postupak, obavijestit će o tome organ nadležan za poslove starateljstva, ako među nasljednicima ima osoba koje nisu sposobne da se same brinu o svojim pravima i interesima, a nemaju roditelje ili druge zakonske zastupnike.

Ako je sud odlučio da se ne provodi ostavinski postupak zbog toga što se ostavina sastoji samo od pokretne imovine, ukinut će mjere osiguranja ostavine kako bi osobe pozvane na nasljedstvo mogle slobodno ostvarivati prava koja im pripadaju kao nasljednicima.

Kad u ostavinu ulaze i stvarna prava na nekretninama postupit će se kao kad su iza ostavitelja ostale nekretnine, a kad postoje ostala prava, kao da su ostale pokretnine.

Odvajanje ostavine od imovine nasljednika Član 233.

Kad se po odredbama zakona može zahtijevati odvajanje ostavine od imovine nasljednika, sud će na prijedlog ovlaštenih osoba odrediti to odvajanje, primjenjujući pri tome odredbe ovog zakona o privremenim mjerama za osiguranje ostavine.

D. OSTAVINSKA RASPRAVA

Poziv na ročište Član 234.

Za ostavinsku raspravu sud će odrediti ročište.

U pozivu na ročište sud će zainteresirane osobe obavijestiti o pokretanju postupka, o tome je li mu koji testament već predat, te će ih pozvati da odmah dostave sudu pisanitestament, odnosno ispravu o usmenom testamentu ili ugovor o nasljeđivanju ili o drugom pravnom poslu za slučaj smrti, ako se kod njih nalazi, ili da naznače svjedoke usmenog testamenta.

Sud će u pozivu upozoriti zainteresirane osobe da mogu do donošenja prvostepenog rješenja o nasljeđivanju dati izjavu o prihvatanju i ustupanju nekom od sunasljednika ili izjavu o odricanju od naslijeđa usmeno na ročištu ili u formi notarski obrađene isprave, a ako na ročište ne dođu ili takvu izjavu ne daju, smatrat će se da žele biti nasljednici.

Ako je ostavitelj ostavio testament ili ugovor o nasljeđivanju, o pokretanju ostavinskog postupka sud će obavijestiti i na ročište pozvati i osobe koje bi mogle po zakonu polagati pravo na naslijeđe.

Ako je ostavitelj postavio izvršitelja testamenta, sud će i njega obavijestiti o pokretanju postupka.

Pozivanje oglasom Član 235.

Ako se ne zna ima li nasljednika, sud će oglasom pozvati osobe koje polažu pravo na nasljedstvo da se prijave sudu u roku jedne godine od objavljivanja oglasa u "Službenim novinama Federacije BiH".

Oglas će se pričvrstiti na oglasnu ploču suda i objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH" i na drugi prikladan način.

Sud će ovako postupiti i ako je nasljedniku postavljen privremeni zastupnik zbog toga što je boravište nasljednika nepoznato, a nasljednik nema punomoćnika, ili zbog toga što se nasljednik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika, nalaze u inozemstvu ili su nedostupni, a dostava se nije mogla obaviti.

Nakon što istekne rok od 1 godine sud će provesti ostavinsku raspravu na osnovu izjave postavljenog staratelja i podataka kojima sud raspolaze.

Predmet ostavinske rasprave Član 236.

Na ročištu za ostavinsku raspravu sud će raspraviti sva pitanja važna za donošenje odluke u ostavinskom postupku, a naročito u pogledu prava na nasljedstvo, veličinu nasljednog dijela i prava na legate.

Sud o pravima odlučuje, po pravilu, pošto je zainteresiranim osobama omogućio da daju potrebne izjave. Tokom ostavinskog postupka zainteresirane osobe mogu davati izjave bez prisustva drugih zainteresiranih osoba i nije potrebno da se u svakom slučaju tim osobama omogući da se izjasne o izjavama drugih zainteresiranih osoba.

O pravima osoba koje nisu došle na ročište, a uredno su pozvane, sud će odlučivati prema podacima kojima raspolaze uzimajući u obzir njihove pismene izjave koje stignu do donošenja odluke.

Ako sud posumnja da je osoba koja po zakonu polaže pravo na nasljedstvo jedini ili najbliži ostavitelj srodnik, može saslušati i osobe za koje smatra da bi mogle imati jednako ili jače nasljedno pravo, a može te osobe pozvati i oglasom po odredbama člana 235. ZN FBiH.

Nasljednička izjava Član 237.

Svako je ovlašten, ali niko nije dužan dati nasljedničku izjavu.

Za osobu koja nije dala izjavu o odricanju od naslijeđa smatra se da želi biti nasljednikom.

Osoba koja je valjano dala izjavu da prihvata naslijeđe ne može ga se više odreći. Nasljedničku izjavu potpisuju, odnosno stavljaju rukoznak nasljednik ili njegov zastupnik.

Ako nasljednik ili njegov zastupnik nije u stanju potpisati nasljedničku izjavu, navest će razlog ovlaštenoj osobi koja će to zabilježiti u zapisniku.

Izjava o primanju naslijeđa ili o odricanju od naslijeđa koja je podnesena sudu mora biti notarski obrađena, kao i punomoć za davanje nasljedničke izjave. Ovu izjavu ili punomoć sa istim pravnim djelovanjem nasljednik može dati i pred konzularnim predstavnikom ili diplomatskim predstavnikom Bosne i Hercegovine koji obavlja konzularne poslove.

U izjavi treba navesti da li se nasljednik prima, odnosno odriče dijela koji mu pripada na osnovu zakona, na osnovu ugovora o nasljeđivanju ili na osnovu testamenta ili se izjava odnosi na nužni dio.

Ako nasljednik u nasljedničkoj izjavi ne izjavi odnosi li se njegova izjava na ono što mu pripada na osnovu zakona, na osnovu ugovora o nasljeđivanju ili na osnovu testamenta, ili kao nužni dio, smatra se da se izjava odnosi na nasljedstvo po bilo kojem osnovu.

Sud neće zahtijevati nasljedničku izjavu ni od koga, ali nasljednik koji želi dati izjavu može to učiniti usmeno pred ostavinskim sudom na zapisnik, odnosno predajom ostavinskom sudu notarski obrađene isprave.

Prilikom davanja izjave o odricanju od naslijeđa ovlaštene osobe će nasljednika upozoriti da se može odreći nasljedstva samo u svoje ime, ili i u ime svojih potomaka.

Prigovor na popis Član 238.

Ako stranke prigovore popisu, sud može, ako to smatra potrebnim, narediti sudskom službeniku ili notaru da ponovno obavi popis.

Ako popis imovine nije obavljen, sud može, na osnovu podataka koje su mu dale zainteresirane osobe, sam utvrditi što ulazi u ostavinu.

Upućivanje na parnicu zbog spora član 239.

Sud će prekinuti ostavinski postupak i uputiti stranke na parnicu ili postupak pred upravnim organom ako su među strankama sporne činjenice od kojih zavisi neko njihovo pravo.

Sud će postupiti ovako naročito ako su sporne činjenice:

- 1) o kojima zavisi nasljedno pravo, a naročito valjanost ili sadržaj ugovora o nasljeđivanju ili testamenta ili odnos nasljednika i ostavitelja na osnovu kojeg se po zakonu nasljeđuje,
- 2) od kojih zavisi veličina nasljednog dijela, vrijednost nužnog dijela ili uračunavanje u nasljedni dio,
- 3) od kojih zavisi opravdanost isključenja nužnih nasljednika ili postojanje razloga za nedostojnost,
- 4) je li se neka osoba odrekla naslijeđa,
- 5) od kojih zavisi osnovanost zahtjeva nadživjelog bračnog partnera i ostaviteljevih potomaka, koji su živjeli sa ostaviteljem u istom domaćinstvu da im se iz ostavine izdvoje predmeti domaćinstva koji služe za zadovoljenje svakodnevnih potreba.

Ako u navedenim slučajevima ne postoji spor o činjenicama, već se stranke spore o primjeni prava, ostavinski sud neće prekidati ostavinski postupak nego će raspraviti pravna pitanja u ostavinskom postupku.

Sud neće prekinuti postupak ni u slučaju ako se radi o činjenicama čije postojanje zakon pretpostavlja, o činjenicama koje su općepoznate, te ako su sporne činjenice koje može utvrditi na osnovu javnih ili javno ovjerenih isprava, nego će na osnovu pretpostavke o postojanju tih činjenica, odnosno da je sadržaj tih isprava istinit donijeti rješenje o nasljeđivanju, a onoga koji tvrdi suprotno pretpostavci uputit će da to dokaže u parnici, odnosno u upravnom postupku.

Upućivanje na parnicu zbog spora o pravu na legat ili o drugom pravu na ostavinu Član 240.

Ako su među strankama sporne činjenice od kojih zavisi pravo na testamentom određeni legat ili drugo pravo, sud će uputiti stranke na parnicu ili postupak pred organom uprave, ali neće prekinuti ostavinski postupak.

Ako u ovom slučaju ne postoji spor o činjenicama nego samo o primjeni prava, ostavinski sud će ta pravna pitanja raspraviti u ostavinskom postupku.

Upućivanje na parnicu zbog spora o sastavu ostavine član 241.

Sud će prekinuti ostavinski postupak i uputiti stranke na parnicu ili upravni postupak ako su između stranaka sporne činjenice:

- 1) od kojih zavisi sastav ostavine,
- 2) od kojih zavisi predmet legata,
- 3) ako između nasljednika postoji spor povodom zahtjeva nadživjelog bračnog partnera ili ostaviteljevih potomaka koji su s njim živjeli u zajednici da im iz ostavine izdvoji dio koji odgovara njihovom doprinosu u povećanju vrijednosti imovine ostavitelja.
- 4) Sud neće prekinuti postupak, ako su sporne činjenice koje može utvrditi na osnovu javnih isprava nego će na osnovu pretpostavke da je sadržaj tih isprava istinit donijeti rješenje o nasljeđivanju, a onoga koji tvrdi suprotno uputit će da to dokaže u parnici, odnosno u upravnom postupku.
- 5) Kad sud prekida postupak, prethodno će ispitati jesu li ispunjene pretpostavke za donošenje djelomičnog rješenja o nasljeđivanju, pa će ga donijeti ako su ispunjene.
- 6) Prekid postupka ne odnosi se na ono što je obuhvaćeno djelomičnim rješenjem o nasljeđivanju.

Ko se upućuje na parnicu i trajanje prekida Član 242.

Sud će uputiti na parnicu ili upravni postupak stranku čije pravo smatra manje vjerovatnim.

Ako sud prekine postupak, odredit će rok koji ne može biti duži od 30 dana, u kojemu upućena stranka treba pokrenuti parnicu ili upravni postupak, te o pokretanju obavijestiti ostavinski sud.

Ako stranka u određenom roku postupi po rješenju suda, prekid postupka trajat će dok parnica ili upravni postupak ne bude pravosnažno završen.

Ako stranka u određenom roku ne postupi po rješenju suda, prekinuti će se postupak nastaviti i dovršiti bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je stranka upućena na parnicu, odnosno upravni postupak. U tom slučaju stranka koja je upućena na parnicu ili na upravni postupak može svoja prava ostvarivati u postupku na koji je upućena.

Ako je ostavinski sud postupio u skladu s odredbom stava 4. ovog člana, a i u slučaju da je ostavinu raspravio, a trebao je stranku uputiti na parnicu ili upravni postupak, pravosnažnost odluke ostavinskog suda ne sprječava da se o odnosnom zahtjevu pokrene parnica ili upravni postupak.

E. RJEŠENJE O NASLJEĐIVANJU I LEGATU

Sadržaj rješenja o nasljeđivanju Član 243.

Rješenjem o nasljeđivanju sud utvrđuje ko je ostaviteljevom smrću postao njegov nasljednik i koja su prava time stekle i druge osobe.

Rješenje o nasljeđivanju sadrži:

- 1) prezime i ime ostavitelja, ime jednog od njegovih roditelja, datum rođenja, državljanstvo i, po mogućnosti, ostaviteljev jedinstveni matični broj građanina, te za osobe umrle u braku i njihovo prezime koje su imale prije sklapanja braka,
- 2) oznaku nekretnina s podacima iz javnih evidencija o nekretninama potrebnim za upis, kao i oznaku pokretnih stvari i drugih prava za koja je sud utvrdio da ulaze u ostavinu,
- 3) prezime i ime nasljednika, ime jednog od njegovih roditelja, datum rođenja, državljanstvo, njegovo prebivalište, odnos nasljednika prema ostavitelju, nasljeđuje li ga kao zakonski ili ugovorni ili testamentarni nasljednik, a ako ima više nasljednika i nasljedni dio svakog pojedinog nasljednika izražen razlomkom, te po mogućnosti nasljednikov jedinstveni matični broj građanina,
- 4) je li i kako nasljednikovo pravo uvjetovano, uvjetovano rokom ili opterećeno nalogom, odnosno inače ograničeno ili opterećeno i u čiju korist,
- 5) prezime i ime i prebivalište osoba kojima je u vezi s nasljeđivanjem ostavitelja pripalo pravo na legat ili neko drugo pravo iz ostavine s tačnom oznakom tog prava, te po mogućnosti njihov jedinstveni matični broj građanina.

Ako u ostavinskom postupku svi nasljednici i legatari sporazumno predlože diobu i način diobe, sud će i taj sporazum unijeti u rješenje o nasljeđivanju. Sud će isto tako postupiti ako diobu provede prema čl. 177. i 178. ZN FBiH.

Odredbe o rješenju o nasljeđivanju primjenjuju se na odgovarajući način i na slučajeve ostavine bez nasljednika (član 21. ZN FBiH), kada su ostaviteljevi nasljednici općina, odnosno grad na koje je na osnovu ovog zakona prešla ostavina.

Dostava rješenja o nasljeđivanju Član 244.

Rješenje o nasljeđivanju dostavit će se svim nasljednicima i legatarima, kao i osobama koje su tokom postupka istakle zahtjev za naslijeđe.

Pravosnažno rješenje o nasljeđivanju dostavit će se nadležnoj poreznoj upravi i javnom registru nekretnina te drugim nadležnim organima.

Upisi u javnu evidenciju nekretnina i predaja pokretnih stvari Član 245.

U rješenju o nasljeđivanju sud će odrediti da se nakon pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju provedu u zemljišnoj knjizi i katastru nekretnina potrebni upisi u skladu s pravilima zemljišnoknjižnog prava.

U rješenju o nasljeđivanju sud će odrediti da se nakon pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju ovlaštenim osobama predaju pokretne stvari koje su pohranjene kod suda, notara ili po njihovu nalogu kod treće osobe.

Ako je testamentom nasljedniku naloženo ispunjenje ili osiguranje obaveza u korist osoba koje se nisu sposobne same brinuti o svojim pravima i interesima, ili radiostvarenja neke općekorisne svrhe, sud će odrediti nužne mjere osiguranja.

Mjere osiguranja kada je pravo nasljednika ili legatara uvjetovano Član 246.

Kad je nasljednikovo pravo uvjetovano, uvjetovano rokom ili opterećeno nalogom, sud će na prijedlog zainteresiranih osoba odrediti potrebne privremene mjere osiguranja.

Posebno rješenje o legatu Član 247.

Ako nasljednici ne osporavaju legat, sud može i prije donošenja rješenja o nasljeđivanju, na zahtjev legatara, donijeti posebno rješenje o legatu.

U tom slučaju na odgovarajući će se način primijeniti odredbe o upisima u zemljišnoj knjizi i o predaji pokretnih stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda, notara ili po njihovu nalogu kod treće osobe.

Djelomično rješenje o nasljeđivanju Član 248.

Kad je sastav ostavine samo djelomično nesporan, sud će nakon što utvrdi ko su nasljednici, odnosno legatari donijeti djelomično rješenje o nasljeđivanju kojim će utvrditi nasljednike i legatara, te ono za što nije sporno da je u sastavu ostavine.

Učinak pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju i legatu član 249.

Smatra se da je pravosnažnom rješenjem o nasljeđivanju utvrđeno što je u sastavu ostavine, ko je ostavitelj nasljednik, koliki mu nasljedni dio pripada, je li mu nasljedno pravo ograničeno ili opterećeno i kako, te postoje li kakva prava na legate i koja. Isto vrijedi i za djelomično rješenje o nasljeđivanju u pogledu onoga što je njima utvrđeno.

Što je utvrđeno pravosnažnom rješenjem o nasljeđivanju može pobijati jedino onaj koji po odredbama ZN FBiH nije vezan pravosnažnošću rješenja o nasljeđivanju. On to može pobijati jedino putem parnice s osobama u čiju korist glasi utvrđenje čiju istinitost osporava.

Pravosnažnim rješenjem o nasljeđivanju nisu vezane osobe koje tvrde da im pripada neko pravo u pogledu onoga za što je utvrđeno da je u sastavu ostavine, ako nisu kao stranke učestvovala u ostavinskoj raspravi, niti su na nju bile uredno osobno pozvane.

Pravosnažnim rješenjem o nasljeđivanju nisu vezane osobe koje tvrde da im je zbog ostaviteljeve smrti pripalo nasljedno pravo na osnovu ugovora o nasljeđivanju, testamenta ili zakona, ili da im je pripalo pravo na neki legat, ako nisu kao stranke učestvovala u ostavinskoj raspravi, niti su na nju bile uredno osobno pozvane.

Pravosnažnim rješenjem o nasljeđivanju vezane su osobe koje su kao stranke učestvovala u ostavinskoj raspravi ili su na nju bile uredno osobno pozvane, no ipak nisu vezane:

- u pogledu prava koja bi za njih proizlazila iz naknadno pronađenog ugovora o nasljeđivanju
- u pogledu prava čije je utvrđenje zavisilo o tome kako će neko sporno pitanje biti riješeno u parnici ili upravnom postupku na koji ih je ostavinski sud uputio, ili ih je trebao uputiti, ako to pitanje nije bilo riješeno prije pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju,
- ako su ispunjene pretpostavke pod kojima bi u parničnom postupku mogle zahtijevati ponavljanje postupka.

NASLJEDNIKОВИ ЗАHTJEVI NAKON PRAVOSNAŽNOSTI RJEŠENJA O NASLJEĐIVANJU

Naknadno pronađena imovina Član 251.

Ako se nakon pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe imovina koja nije obuhvaćena tim rješenjem, sud neće ponovno provoditi ostavinsku raspravu, nego će ovu imovinu novim dopunskim rješenjem rasporediti na osnovu prije donesenog rješenja o nasljeđivanju, osim ako se neki od nasljednika odrekao nasljedstva ili svoj nasljedni dio ustupio sunasljedniku.

Ako prije nije bila vođena ostavinska rasprava, sud će je po službenoj dužnosti provesti samo ako su pronađene nekretnine ili s njima izjednačena prava.

Ako prije nije bila vođena ostavinska rasprava, a pronađene su pokretnine ili s njima izjednačena prava, sud će provesti ostavinsku raspravu samo na zahtjev zainteresiranih osoba.

Naknadno pronađeni ugovor o nasljeđivanju i testament Član 252.

Ako se nakon pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe testament, sud će ga proglasiti, te zapisnik o proglašenju i fotokopiju (prijepis-presliku) testamenta dostaviti ostavinskom sudu, a zadržati njezin izvornik.

U ovom slučaju, kao i u slučaju da se naknadno pronađe ugovor o nasljeđivanju, ostavinski sud neće ponovno voditi ostavinsku raspravu, nego će obavijestiti zainteresirane osobe o proglašenju testamenta, odnosno o naknadno pronađenom ugovoru o nasljeđivanju i upozoriti ih da mogu svoja prava na osnovu testamenta ostvarivati u parnici.

Novi nasljednik ili legatar Član 253.

Osoba koju ne veže pravosnažno rješenje o nasljeđivanju ili legatu, a koja smatra da ima pravo kao nasljednik ili legatar, može to svoje pravo ostvarivati samo u parnici.

Djelovanje razloga za ponavljanje postupka Član 254.

Nakon pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju ili o legatu, stranke mogu u rokovima i zbog razloga zbog kojih se može zahtijevati ponavljanje parničnog postupka pokrenuti parnicu i u njoj ostvarivati svoja prava.

U ovoj parnici, sud će o postojanju pretpostavki za ponavljanje postupka odlučiti kao o prethodnom pitanju.

